

ה' שבט תשע"ח
21 ינואר 2018

לכבוד
עו"ד רון דרך
הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלות
האוניברסיטה העברית

שלום רב,

**הגדון: בקשה לפי חוק חופש המידע לקבלת מידע על הכשרת סגל אקדמי ועובדי
מוסדות להשכלה גבוהה בנושא נגישות**

המכללה האקדמית של תל אביב יפו מייחסת חשיבות רבה להנגשת השכלה גבוהה לאוכלוסיות רחבות ובכללם לאוכלוסיות הסטודנטים והסטודנטיות בעלי מוגבלויות. המכללה מינתה לפני מספר שנים רכזת נגישות שתפקידה לדאוג לצרכי הסטודנטים בעלי מוגבלויות ולגשר בינם לבין בעלי התפקידים במכללה. במהלך השנים האחרונות, למרות שהמכללה שוכנת במבנים חדשים ומונגשים, ביצעה המכללה שיפורים משמעותיים בתשתיות, רכשה ציוד ואביזרים, פתחה מעבדות ייעודיות ואף העניקה הדרכות לסטודנטים בעלי מוגבלויות בכל הקשור בשימוש באביזרים ובמעבדות הייעודיות. לאחרונה, השיקה המכללה, מענה אוטומטי (BOT) באתר האינטרנט של המכללה לסטודנטים וסטודנטיות המבקשים לקבל מידע אודות השירות הניתן להם ע"י המרכז המטפל בסטודנטים בעלי מוגבלויות. ה-BOT פועל עשרים וארבע שעות ביממה ומעניק מענה אוטומטי לפונים וזאת בנוסף לעובדים שהמכללה מעסיקה והאמונים על מתן מענה אנושי בנושא נגישות.

בהתאם לחוק, המכללה תמשיך לבצע השלמות להרחבת הנגישות לבעלי מוגבלויות בשנת הלימודים הקרובה.

במענה לפנייתכם, להלן התייחסותנו:

1. לפני מספר שנים נדרש מוסדנו להשיב למסמך מפורט שנשלח מהמועצה להשכלה גבוהה בנושא הנגשה. בנושא הדרכת הסגל: הנהלת המכללה חיברה מסמך מפורט בנושא כללי סיוע לסטודנטים בעלי צרכים מיוחדים (לקווי למידה/בעיות תפקודיות). מסמך זה נשלח בתחילת כל שנת לימודים אקדמית לכלל הסגל האקדמי והמנהלי. מצ"ב מסמך ההנחיות המפורטות לסגל.

מנהל סטודנטים משמש כמרכז תמיכה לסטודנטים עם לקויות למידה ולסטודנטים עם מוגבלויות תפקודיות. התמיכה היא רחבה וכוללת: תמיכה בסטודנטים באמצעות חונכים, טכנולוגיות מסייעות, מתן פתרונות לסטודנטים עם מוגבלויות תפקודיות בנושא נגישות, קיום סדנאות לשיפור מיומנויות למידה והקניית אסטרטגיות למידה ומתן התאמות בבחינות. מדי שנה עורכת המכללה, בשיתוף אגודת הסטודנטים, מפגש הסברה לסטודנטים ולסטודנטיות בעלי לקויות למידה ומוגבלויות תפקודיות. במהלך המפגש, המכללה מספקת מידע מפורט אודות מרכז ההנגשה והתמיכה לסטודנטים עם לקויות למידה ומוגבלויות תפקודיות, כיצד ניתן להיעזר בבעלי התפקידים, כיצד ניתן לפנות, מי האנשים שמטפלים, כיצד ניתן לקבל התאמות בבחינות ומהם סוגי ההתאמות בבחינות הניתנות לסטודנטים.

בנוסף, מקיימת הנהלת המכללה מפגשים עם הסגל האקדמי והמנהלי. במפגשים אלה הנהלה מעדכנת את חברי הסגל בכל הקשור בחידושים ובפיתוחים בנושא ההנגשה. בכוונת המכללה להכין תכנית הנגשה רחבה יותר מזו הקיימת לסגל האקדמי והמנהלי שתכלול הדרכה ופעילות בנושא כמפורט בחוק.

2. מידי שנה מציעה המכללה סדנה המיועדת לסגל ההוראה במכללה, העוסקת באסטרטגיות הוראה לכיתות עם סטודנטים לקויי למידה. במהלך הסדנה המשתתפים נחשפים למגוון דרכי ההוראה והערכה חלופיות אשר ניתן לקיימן במקביל לדרכים המקובלות.

בכוונת המכללה להכין תכנית הדרכה רחבה ומפורטת יותר מזו הקיימת לסגל האקדמי והמנהלי שתכלול הדרכה ופעילות בנושא הנגישות כמפורט בחוק.

3. א. האמצעים פורטו בסעיף 1 דלעיל.
ב. הנושאים פורטו בסעיף 2 דלעיל.
ג. במהלך שנת הלימודים תשע"ח, תגבש הנהלת המכללה הנחיות והדרכות נוספות לאלה הקיימות.
ד. לכשתוכן תכנית ההדרכה היא תחייב את כלל העובדים במכללה, הסגל המנהלי והסגל האקדמי.
ה. לא קיימת סנקציה על עובדים שלא ישתתפו בהדרכות לעיל.
ו. מועדי ההדרכה:
- המידע נשלח אחת לשנה לכל הסגלים.
- מפגש הסברה לסטודנטים מתקיים אחת לשנה.
- הסדנה מוצעת אחת לשנה.
- מפגשי סגלי מתקיימים אחת לשנה.
- הדרכה ופעילות בנושא נגישות תתקיימנה במהלך שנה"ל הנוכחית (תשע"ח).
ז. החל משנה"ל הנוכחית תתקיימנה הדרכה והתנסות בנושא נגישות אחת לשנה.
ח. החל משנה"ל הנוכחית ההדרכות וההתנסות בנושא נגישות תהיינה בגדר חובה לכלל העובדים במכללה.
4. המכללה האקדמית של ת"א-יפו פועלת כיום בהתאם למצויין בסעיפים 1 ו-2 דלעיל.

5. החל משנה"ל הנוכחית יתקיים רישום של עובדים ואנשי סגל אקדמי שיודרכו ויוכשרו ויצויין המועד שבו השתתפו בהדרכה.

בכבוד רב,
מיכל רז
ראש מנהל סטודנטים

הנחיות לסגל האקדמי והמינהלי בנושא כללי סיוע לסטודנטים בעלי צרכים מיוחדים (לקויי למידה/בעיות תפקודיות)

הערה: מסמך זה נכתב בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד אך מיועד לגברים ונשים כאחד.

הריני להביא לידיעתכם כי על פי "חוק זכויות תלמידים עם לקות למידה במוסדות על תכונים התשס"ח – 2008", על המכללה, כמוסד אקדמי, לקבוע כללי סיוע וטיפול בסטודנטים עם לקויות למידה/בעיות תפקודיות וכן לקבוע נהלים אשר יכללו, בין היתר, הוראות בדבר יידוע והגברת המודעות של הסגל האקדמי והמינהלי במוסד בעניין שילוב אנשים עם לקות למידה בלימודים במוסד.

האחריות לביצוע הוראות אלה חלה על ראש מינהל סטודנטים, בכפיפות לנשיא המכללה.

להלן הוראות והנחיות המכללה לסגל האקדמי והמינהלי בדבר כללי סיוע לסטודנטים בעלי צרכים מיוחדים (לקויי למידה ובעלי בעיות תפקודיות):

1. תלמידים בעלי צרכים מיוחדים הם כאלה שנתקלים בקשיים משמעותיים (שאינם תואמים את הצפוי בגילו של בעל הלקות) ברכישת מיומנויות או בשימוש בכישורים של קשב וריכוז, שפה, קריאה, כתיבה, המשגה, או יכולות חישוביות, חברתיות או רגשיות.
2. על פי כללי המכללה, ההכרה בסטודנט כלקויי למידה מתבססת על תוצאות איבחון שנערך ע"י גורם מורשה/מוסמך, תוך חמש שנים שלפני תחילת הלימודים ובלבד שבמועד עריכת האיבחון מלאו לסטודנט 18 שנים. סטודנט שברשותו איבחון ישן יותר יהיה חייב להמציא איבחון עדכני.
3. מועמד או סטודנט עם צרכים מיוחדים רשאי להגיש למכללה בקשה להתאמות בבחינות או במטלות אחרות הנדרשות לקבלה למוסד או ללימודים בו שאליה יצרף הוא איבחון מורשה/מוכר.
4. המכללה תבחן את הבקשה ותקבע את ההתאמות שלהן זכאי המבקש, בהתחשב באופיין ומטרתן של הבחינות והמטלות הנדרשות במסגרת לימודי המבקש והמלצות שבדו"ח האיבחון הנ"ל, תוך התחשבות בדרישות האקדמיות של תכנית הלימודים אליה התקבל המבקש.
5. רמות הטיפול בסטודנטים עם לקויי למידה/בעיות תפקודיות במכללה יהיו:
 - 5.1 טיפול בסיסי שיקול קביעת ההנחיות וההתאמות בבחינות המתחייבות מדו"ח האיבחון שבידי הסטודנט וביצועו ככל שהדבר ניתן למימוש במכללה. ההנחיות וההתאמות בבחינות יימסרו לסטודנט על ידי ראש מינהל סטודנטים שתעביר תשובה לסטודנט והנחיות מתאימות ליחידה שבה לומד הסטודנט.
 - 5.2 טיפול מתקדם שיקול בכפוף לאפשרויות התקציביות – עזרה בלימודים, סדנאות לשיפור טכניקות ואסטרטגיות למידה, הדרכה בניצול יעיל של זמן בחינה, כל זאת במטרה לשפר את היכולת הלימודית של הסטודנט באופן ישיר או לאורך זמן.
 - 5.3 העמדה לרשות הסטודנט, בכפוף לאפשרויות תקציביות, של ציוד עזר ייעודי, כמו מכשיר הקלטה או מחשב, קבוע או נישא, כדי לסייע לו בקליטת החומר הנלמד מעבר לשעות בהרצאות.
 - לפני כשנתיים חנכה המכללה מעבדת מחשבים מיוחדת המאפשרת לסטודנטים לקויי למידה להקליד את בחינותיהם על גבי מחשב.
6. אנשי הסגל האקדמי והמינהלי מתבקשים להתחשב (כמיטב יכולתם) בצרכים המיוחדים של סטודנטים שהוכרו כבעלי צרכים מיוחדים. להלן מספר המלצות:
 - 6.1 פרסום מראש של מצגות, חומר למידה או נקודות מרכזיות בכל הרצאה או תרגול. פרסום מראש יאפשר לסטודנטים עם צרכים מיוחדים להתכונן מראש ולעקוב אחר תוכן השיעור.
 - 6.2 המורים מתבקשים להתחשב, בעת הוראת השיעור או התרגיל, במגבלותיהם של סטודנטים הלומדים בכתם והסובלים מלקות בראיה או לקות בשמיעה (למשל, על ידי הקראת הכתוב על הלוח, דיבור בקול רם, חזרה נוספת על דברים שנכתבו או נאמרו, וכיו"ב).
 - 6.3 אנשי הסגל האקדמי מתבקשים לאפשר לסטודנטים הזקוקים לכך להקליט את ההרצאה או התרגול.
 - 6.4 חשוב לדעת כי אחד המאפיינים הבולטים בקרב סטודנטים עם צרכים מיוחדים הוא אי יציבות וצרכים משתנים. סטודנטים אלה עלולים להרבות בהיעדרויות מהשיעורים והתרגילים. במקרים אלה מומלץ להתחשב בהיעדרויות אלה, בכפוף להמצאת אישורים מתאימים.
7. להגברת המודעות בקרב המרצים קיימה המכללה סדנה בנושא הוראה לסטודנטים לקויי למידה ובעיות תפקודיות. בסדנה ניתנו כלים למרצים להתמודדות עם סטודנטים לקויי למידה.

בברכה,

פרופ' שלמה בידרמן
נשיא